10. 11. 2011

ID: 78376

Promlčení

Jestliže skutkový stav zjištěný v řízení před vznesením námitky promlčení nevylučuje možnost, že ohledně uplatněného nároku nastala některá ze skutečností, jež brání uzavřít, že jde o nárok promlčený, např. že došlo k uznání závazku, pak není důvodná námitka promlčení vznesená v době, kdy již takové skutečnosti nemohou být v řízení prověřeny vzhledem k zákonné koncentraci řízení (§ 118b o. s. ř.) nebo k principům neúplné apelace (§ 205a, § 211a o. s. ř.).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 1835/2010, ze dne 31.8.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce F. – O. s. r. o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. O. K., advokátem, se sídlem v H.K., proti žalovanému Ing. J. S., jako správci konkursní podstaty úpadce P. H. K., spol. s r. o., zastoupenému Mgr. J. S., advokátem, se sídlem v P., o vyloučení nemovitosti ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadce, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 42 Cm 45/2002, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 10. prosince 2009, č. j. 15 Cmo 51/2009-188, tak, že dovolání se odmítá.

Z odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 4. června 2003, č. j. 42 Cm 45/2002-66, zamítl Krajský soud v Hradci Králové žalobu, kterou se žalobce domáhal vůči žalovanému správci konkursní podstaty úpadce o vyloučení nemovitosti (stavebního objektu na stavební parcele č. 241/7 v katastrálním území Svobodné Dvory a obci Hradec Králové zapsaného na listu vlastnictví č. 12831 u Katastrálního úřadu v Hradci Králové) ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadkyně.

Soud prvního stupně při posuzování důvodnosti žalobou uplatněného nároku vyšel zejména ze skutkových zjištění, podle kterých:

1/ Žalobce (jako zástavní dlužník a pod původním obchodním jménem Z.S.D. s. r. o.) uzavřel s Českomoravskou hypoteční bankou a. s. (dále též jen „banka“) jako zástavním věřitelem dne 15. května 1995 smlouvu o zřízení zástavního práva k nemovitostem (včetně sporné nemovitosti) - dále též jen „zástavní smlouva - k zajištění pohledávky z úvěru, který banka poskytla pozdějšímu úpadci ve výši 4 milióny Kč na základě smlouvy o úvěru ze dne 15. května 1995 (dále též jen „úvěrová smlouva“).
2/ Zástavní právo k nemovitostem bylo vloženo do katastru nemovitostí.
3/ Správce konkursní podstaty vyzval dne 18. ledna 2002 žalobce, aby do 30 dnů vyplatil zajištěnou pohledávku z úvěrové smlouvy (ve výši 9.258.872,02 Kč) nebo aby v téže lhůtě složil cenu zastavené nemovitosti. Výzva byla doručena žalobci 22. ledna 2002.
4/ Správce konkursní podstaty sepsal nemovitost do konkursní podstaty úpadce s poznámkou, že jde o věc ve vlastnictví třetí osoby.
5/ Nemovitost je v katastru nemovitostí zapsána jako vlastnictví žalobce.
6/ Žalobce podal vylučovací žalobu ve třicetidenní lhůtě určené usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. května 2002, č. j. 45 K 96/99-222, doručeným mu 28. května 2002.

Na tomto základě soud - cituje ustanovení § 27 odst. 5 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“) - uzavřel, že správce konkursní podstaty postupoval v souladu s tímto ustanovením, že úvěrová i zástavní smlouva jsou platné, že platně vzniklo zástavní právo a že žalobce nenabídl důkazy o jeho zániku. Soud rovněž vysvětlil, že správce konkursní podstaty má povinnost

postupovat dle ustanovení § 27 odst. 5 ZKV bez ohledu na to, zda se nositel zajištěné pohledávky do konkursu přihlásil; proto nepokládal za potřebné hodnotit důkazy provedené k prověření aktivní věcné legitimace společnosti G. R. k. s. k zajištěné pohledávce.

K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 10. prosince 2009, č. j. 15 Cmo 51/2009-188, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně.

Odvolací soud (jsa vázán závazným právním názorem zformulovaným v rozsudku ze dne 27. března 2008, sp. zn. 29 Odo 100/2006, jímž Nejvyšší soud zrušil jeho předchozí /rovněž potvrzující/ rozsudek ze dne 18. května 2005, č. j. 4 Cmo 91/2004-146) neměl odvolání za opodstatněné.

K námitce promlčení, uplatněné odvolatelem (až) v odvolacím řízení, odvolací soud uvedl, že při jejím posouzení nelze přihlížet k nepřípustně uplatněným skutečnostem a důkazům (§ 205a, § 211a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu - dále též jen „o. s. ř.“). Námitkou promlčení se žalobce ve skutečnosti dovolává právní skutečnosti, totiž uplynutí promlčecí doby, aniž vznáší námitku promlčení takové skutečnosti, kterou byl povinen uplatnit v rámci své povinnosti tvrzení (uplatňuje pouze právo dovolat se promlčení). Právo namítat promlčení se nekoncentruje do určitého stadia řízení a lze ho proto uplatnit kdykoli v průběhu odvolacího řízení. V systému neúplné apelace (o který jde i v této věci) se však odvolací soud může zabývat námitkou promlčení vznesenou nově až v odvolacím řízení, jen není-li spojena s nepřípustným uplatňováním nových skutečností a důkazů, uvedl odvolací soud.

Z důkazů, které účastníci poučení dle § 118b o. s. ř. soudu předložili či navrhli, nelze dovodit, že by nároky vyplývající z existujícího zástavního práva byly promlčeny, a nové skutečnosti a důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, by nemohly být odvolacím důvodem ve smyslu § 205a odst. 1 o. s. ř., neboť je nelze podřadit výjimkám uvedeným v tomto ustanovení pod písmeny a/ až e/. Z důkazů provedených v řízení před soudem prvního stupně pak promlčení zástavního práva nevyplývá, uzavřel odvolací soud.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jež má za přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř., namítaje, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (tedy, že je dán dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.) a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že nesprávně posoudil otázku promlčení. Z rozsudku soudu prvního stupně vyplývá - uvádí dovolatel - že soud v řízení provedl dokazování mimo jiné úvěrovou smlouvou, jakož i zástavní smlouvou.

Z úvěrové smlouvy tak soud dle dovolatele zjistil, že úvěr měl být splacen do 15. května 1996, takže promlčecí doba k uplatnění nároku na zaplacení úvěru začala běžet 16. května 1996, a skončila uplynutím 4 let, tedy 16. května 2000. Ke stejnému datu došlo i k promlčení zástavního práva z uvedené zástavní smlouvy. Z konkursního spisu úpadce soud prvního stupně také zjistil, že důvodem prohlášení konkursu bylo právě neplacení úvěru z předmětné úvěrové smlouvy. Ze žádného důkazu provedeného soudem prvního stupně nebo tomuto soudu navrženého, ani z tvrzení žalovaného učiněných před soudem prvního stupně nevyplynulo, že by v běžící promlčecí době byla podána žaloba, která by její běh zastavila nebo že by právo bylo dokonce přiznáno soudem.

Podle dovolatele je z výše uvedeného zřejmé, že z důkazů provedených soudem prvního stupně vyplývá, že nárok je promlčen; dospěl-li odvolací soud k opačnému názoru, pak právní otázku promlčení posoudil v rozporu s hmotným právem.

Žalovaný ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout jako nepřípustné nebo zamítnout jako

bezdůvodné, maje za to, že se odvolací soud řídil závazným právním názorem Nejvyššího soudu.

V průběhu dovolacího řízení došlo podle údajů zapsaných v obchodním rejstříku ke změně obchodní firmy žalobce (od 18. listopadu je v obchodním rejstu zapsán pod obchodní firmou F. – O. s. r. o.), což Nejvyšší soud promítl do označení žalobce v záhlaví rozhodnutí.

Se zřetelem k bodům 2. a 3. článku II. zákona č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. dubnem 2005.

Dovolání proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé může být přípustné jen podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b/ a c/ o. s. ř. O případ uvedený pod písmenem b/ však nejde a důvod založit přípustnost dovolání podle písmene c/ (tedy tak, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam) Nejvyšší soud nemá, když dovolatel mu (oproti svému mínění) nepředkládá k řešení žádnou otázku, z níž by bylo možno usuzovat, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Napadené rozhodnutí je v posouzení předpokladů, za nichž lze až v odvolacím řízení omezeném principem neúplné apelace účinně uplatnit námitku promlčení, ve shodě s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu a se závazným právním názorem Nejvyššího soudu vyjádřený v jeho předchozím (kasačním) rozhodnutí v této věci.

Jde jednak o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. října 2003, sp. zn. 32 Odo 879/2002, uveřejněný pod číslem 45/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (na který odkazuje kasační rozhodnutí Nejvyššího soudu) a dále o rozsudek ze dne 27. května 2008, sp. zn. 32 Cdo 4291/2007, uveřejněný pod číslem 101/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále též jen „R 101/2008“).

V R 101/2008 Nejvyšší soud uzavřel, že k promlčení práva na základě námitky vznesené až v průběhu odvolacího řízení podléhajícího režimu neúplné apelace lze přihlédnout jen tehdy, vyplývá-li závěr o promlčení práva ze skutečností, jež vyšly najevo nebo byly zjištěny před soudem prvního stupně, nebo ze zjištění učiněného na základě důkazů navržených před soudem prvního stupně.

Interpretace těchto judikatorních závěrů způsobem předestíraným dovolatelem (totiž tak, že skutkový stav věci zjištěný soudem prvního stupně dovoluje po vznesení námitky promlčení /v odvolacím řízení/ závěr, že nárok je promlčen), není přiléhavá.

V R 101/2008 Nejvyšší soud vysvětlil, že námitka promlčení je bezdůvodná, jestliže z obsahu spisu a skutkových zjištění soudu prvního stupně nelze bez dalších okolností a důkazů posoudit promlčení práva, tj. že marně uplynula promlčecí doba.

Jinak řečeno, jestliže skutkový stav zjištěný v řízení před vznesením námitky promlčení nevylučuje možnost, že ohledně uplatněného nároku nastala některá ze skutečností, jež brání uzavřít, že jde o nárok promlčený, např. že došlo k uznání závazku, pak není důvodná námitka promlčení vznesená v době, kdy již takové skutečnosti nemohou být v řízení prověřeny vzhledem k zákonné koncentraci řízení (§ 118b o. s. ř.) nebo k principům neúplné apelace (§ 205a, § 211a o. s. ř.).

V témže duchu ostatně vyznívá i argumentace obsažená v usnesení ze dne 27. ledna 2010, sp. zn. III. ÚS 1803/09, jímž Ústavní soud odmítl ústavní stížnost podanou proti R 101/2008.

Nejvyšší soud proto dovolání odmítl podle § 243b odst. 5 a § 218 písm. c/ o. s. ř. jako nepřípustné.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Odpovědnost za vady
- Náhrada nákladů na výživu pozůstalých (jiných) osob
- Mezinárodní příslušnost ve věcech rodičovské zodpovědnosti
- Smlouva o dílo (exkluzivně pro předplatitele)
- Spotřebitelský úvěr (exkluzivně pro předplatitele)
- Starobní důchod (exkluzivně pro předplatitele)
- Veřejná obchodní společnost (exkluzivně pro předplatitele)
- Vypořádání SJM (exkluzivně pro předplatitele)
- Přiměřené protiplnění
- Předkupní právo
- Ochrana osobnosti